

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI, CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE POLITICE, ADMINISTRATIVE ȘI
ALE COMUNICĂRII

Publicistica lui Marius Mircu

Rezumat teză doctorat

Coordonator științific

Prof. dr. Ilie Rad

Doctorand

Carmen Țâgșorean

2016

CUPRINS

Introducere	1
Capitolul I. Reperle identitare ale unui portret	21
I.1. Bacăul și comunitatea evreiască la început de secol XX	21
I.2. Anii de formare intelectuală	23
I.3. Povestea pseudonimelor	39
I.4. Opera literară	41
I.5. Recunoașterea meritelor profesionale	42
I.6. Tribulațiile dilemelor identitare: scriitorii evrei de origine română	45
I.7. Explorări ale spațiului literar din perspectiva traducătorului	49
Capitolul II. Debutul și primii ani de presă	51
II.1. <i>Cinema</i>	52
II.2. <i>Dimineața</i>	53
II.3. <i>Curierul israelit</i>	54
Capitolul III. Marius Mircu și universul literaturii pentru copii și tineret	60
III.1. Ipostaze ale publicisticii pentru copii	61
III.1.1. <i>Despre câțiva copii</i>	63
III.1.2. <i>Universul copiilor</i>	64
III.1.3 <i>Curentul pentru copii și tineret</i>	65
III.1.4. <i>Jurnalul copiilor</i>	67
III.1.4.1. <i>Jurnalul copiilor – școală informală de jurnalism</i>	70
III.1.5. Explorări în lumea copilăriei – cele mai frecvente teme abordate	75

de Marius Mircu	
III.1.5.1. O lume a fanteziei – basme și povești	77
III.1.5.2. Shirley Temple	81
III.1.5.3. Aventura zborului	86
III.1.5.4. Educația	89
III.1.5.5. Problemele de sănătate publică și de infrastructură ale Bucureștiului	94
III.1.5.6. Campanii umanitare	96
III.1.5.7. Campania de alfabetizare	98
III.1.5.8. Alegerile	100
III.1.5.9. Teme fundamentale ale propagandei comuniste	103
III.1.5.10. „ <i>Aventurile nemaipomenite ale «Jurnalului copiilor» nr. 33</i> ”	111
Capitolul IV. Genuri jurnalistice în vogă. Marius Mircu și reportajele de călătorie	113
IV.1. Periplu în lumea reportajelor de călătorie	113
IV.2. Reportajele de călătorie în afara granițelor	119
IV.2.1. Expozițiile universale în publicistica lui Marius Mircu	119
IV.2.2. <i>N-am descoperit America!</i>	130
IV.2.3. <i>Atlantinia</i>	136
IV.2.4. Fascinația Indiei	154
IV.3. Reportaje de călătorie în țară	158
Capitolul V. Romanele-reportaj	173
V.1. Farmecul anilor studenției – <i>Aventurile unei studente</i>	175
V.2. La limita dintre curaj și inconștiență – colaborarea la <i>Calendarul</i>	181
V.3. O incursiune în lumea reportajului	182
Capitolul VI. Alături de coreligionari/comunitate – drama evreilor români din	189

timpul Holocaustului

VI.1. Antisemitismul în România – o diagnoză	198
VI.2. Privire asupra Holocaustului	206
VI.2.1. Pogromul de la Dorohoi	206
VI.2.2. Rebeliunea legionară de la București	215
VI.2.3. Pogromul de la Iași	222
VI.2.4. Pogromurile din Basarabia și Bucovina	238
VI.3. O preocupare constantă – demascarea vinovaților	246
VI.4. Omagiu celor „drepti între popoare”	248
Capitolul VII. Reporter sub noul regim – publicistica din timpul perioadei comuniste	258
VII.1. Parcursul publicistic în perioada comunistă (<i>Victoria, Națiunea, Viața Capitalei, Viața evreiască, Unirea, Răspântia, Filatelia, Rebus, Informația Bucureștiului, Revista cultului mozaic</i>)	261
VII.2. Teme și preocupări abordate de Marius Mircu în presa comunistă	273
VII.2.1. Procesele de la Tribunalul Poporului	273
VII.2.2. Uniunea Patrioților	278
VII.2.3. Propaganda politică (campanii electorale, realizările partidului, munca patriotică, sărbătoarea de 23 August)	279
VII.2.4. Instantanee din viața Capitalei	283
VII.2.5. Punctele nevralgice ale infrastructurii Bucureștiului	285
VII.2.6. Micile ilegalități	287
VII.2.7. Birocrația și sistemul juridic românesc	288
VII.2.8. Deficiențe de funcționare ale instituțiilor statului	289
VII.2.9. Starea de sănătate a populației	292
VII.2.10. Loisir-ul	293
VII.2.11. „După 50 de ani”	296

Capitolul VIII. Emigrarea în Israel: spre un nou început	303
VIII.1. Între istorie și biografie – <i>Am visat că sunt scriitor și Cele 60 de cărți ale mele</i>	304
VIII.2. <i>Povestea presei evreiești din România</i>	307
VIII.3. Colaborarea la revista <i>Minimum</i>	312
VIII.4. Limba română în presa israeliană	314
Capitolul IX. Imaginea comunității evreiești din România	319
IX.1. Stereotipuri și prejudecăți despre evrei	322
IX.2. Tradiții de sărbători	329
IX.3. Educația – o prioritate a comunității evreiești	333
IX.4. Particularități ale culturii ebraice	338
IX.5. Organizațiile evreiești și contribuțiile acestora	348
IX.6. Cimitirul „Filantropia”	354
IX.7. Toposuri și semnificații în comunitatea evreiască – Calea Văcărești și Calea Dudești	367
Capitolul X. Incursiuni biografice asupra unor personaje înscrise în istorie	371
X.1. O biografie controversată: Ana Pauker – în afara scenei politice	374
X.2. Personalități ale vieții culturale internaționale	392
X.3. Oameni de știință	403
X.4. Galeria de elită a comunității evreiești din România	408
X.5. Oameni de cultură români	416
X.6. Oameni de știință români	418
Capitolul XI. Marius Mircu între reportaj și autobiografie	421
XI.1. Odă dedicată lui Gherș Marcus – <i>Croitorul din Back</i>	424
XI.2. Realitate și imaginație în aventura unei vieți – <i>M-am născut reporter</i>	430

Capitolul XII. Efigie în postumitate	437
Concluzii generale	443
Bibliografie	458
Referințe critice	480

Cuvinte cheie: Marius Mircu, jurnalism, comunicare, interbelic, reportaj, literatura pentru copii, comunism, comunitatea evreiască

Teza de doctorat cu titlul *Publicistica lui Marius Mircu* își propune să îl aducă în actualitate pe unul dintre jurnaliștii și scriitorii români de origine evreiască de mare valoare, o figură puțin cunoscută publicului larg, amintit arareori în ultimii ani chiar și de către exegeți. Marius Mircu a făcut parte dintre cei care au prețuit contribuția oamenilor de cultură la dezvoltarea societății române, subliniind, ori de câte ori avea ocazia, importanța salvării memoriei acestora: „Se spune că fiecare om care moare este o bibliotecă distrusă, o arhivă spulberată, un roman curmat, este un noian de strămoși dispăruți pe veci, dacă nu se îngrijește cineva să-i perpetueze, prin evocare.”¹

La aproape două decenii de la trecerea lui în neființă, activitatea publicistică a lui Marius Mircu se prezintă fragmentar cititorului. Cercetarea noastră reprezintă nu doar o încercare de readucere în actualitate a operei unuia dintre cei mai prolifici jurnaliști și scriitori români de naționalitate evreiască, dar și un act de cultură. Lucrarea reprezintă o invitație pentru a descoperi trecutul văzut prin lentila lui Marius Mircu, cel care ne răsfață intelectual și spiritual, oferindu-ne perspectiva martorului la evenimentele prezentate. Articolele și volumele lui Marius Mircu sunt mai mult decât simple știri a căror durată de viață efemeră are forța de a transcende timpul. Lucrările lui Marius Mircu, indiferent că este vorba despre articole sau volume, pot fi privite asemeni unor crâmpie de viață, prețioase pentru orice cercetător, care are curiozitatea de a privi dincolo de documentele oficiale.

Viața lui Marius Mircu s-a desfășurat asemeni unei tornade, influențată, în primul rând, de evenimentele istorice pe care le-a trăit în mod nemijlocit, uneori activ, alteori în calitate de observator pasiv, înregistrând schimbările pe care deciziile politice le provocau. Gazetarul și-a dedicat întreaga capacitate creatoare pentru susținerea cauzelor în care credea (ne referim aici la activitatea din ilegalitate, când jurnalistul a realizat o serie de articole antifasciste), riscându-și uneori viața pentru obținerea de informații (un exemplu ar fi vizita la Iași, imediat după pogromul din capitala Moldovei). Fin observator al evenimentelor, Marius Mircu înregistrează și transpune în texte expresive istoria trăită din perspectiva gazetarului, dar și a martorului ocular, dând viață unor momente cheie din

¹Marius Mircu, *Uite-așa se petrecea atunci ... Povestiri de necrezut*, Editura Glob, Bat Yam, 2001, p. 66.

perioada interbelică, din anii de început ai comunismului și punându-și talentul înnăscut de povestitor în slujba comunității căreia i-a aparținut. De-a lungul vieții, jurnalistul a traversat experiențe existențiale diverse, atât în ceea ce privește studiile pe care le-a urmat (medicină în Franța, drept în România), cât și legat de posturile pe care le-a ocupat (vânzător la un magazin de mezeluri, demolator, marinar, croitor, editor, distribuitor la o firmă de medicamente, reporter și scriitor), fiind fascinat, deopotrivă, de realitatea cotidiană și de problemele acesteia, dar și de artă, cercetare sau călătorii.

Obiectivul principal al cercetării noastre îl constituie prezentarea activității publicistice a lui Marius Mircu, completat de câteva obiective secundare, dintre care, în plan teoretic amintim: o privire de ansamblu asupra presei românești și a modului în care a evoluat profesia de jurnalist de-a lungul timpului, familiarizarea cu realitățile societății românești din perioada interbelică și din perioada comunistă (dar și cu cele ale comunității evreiești), identificarea particularităților presei pentru copii, o privire de ansamblu asupra Holocaustului din România, așa cum a fost el perceput de către supraviețuitori și perspectiva asupra regimului comunist și a implicării evreilor în anii de început a acestuia. La nivel aplicativ, stabilirea legăturii între temele abordate și contextul politico-istoric, evidențierea utilizării mijloacelor stilistice utilizate de Marius Mircu pentru a accentua mesajul transmis sau pentru a clarifica anumite aspecte complexe, catalogarea principalelor teme abordate de Marius Mircu, enunțarea speciilor publicistice și identificarea similarităților între informațiile exprimate de autor și alți cercetători.

Teza de doctorat este structurată în 12 capitole, care ilustrează interesele jurnalistului, completate de o interpretare personală a textelor. Demersul nostru a urmărit evidențierea aspectelor mai puțin cunoscute ale publicisticii lui Marius Mircu, structura lucrării fiind stabilită în funcție de acest criteriu.

Activitatea publicistică a lui Marius Mircu este marcată de cel puțin două aspecte. Ne referim aici în primul rând la contextul politico-istoric, care a influențat și, uneori, a constrâns, alegerile tematice ale lui Marius Mircu. Din acest punct de vedere se identifică patru perioade: interbelică, al Doilea Război Mondial, regimul comunist și etapa 1987-2008 (perioada când Marius Mircu a trăit în Israel). Însă, la fel de importantă este și evoluția profesională a jurnalistului, maturizarea condeiului omului de litere, condiționată și de interacțiunile social-economice.

Capitolul I se dorește a fi o trecere succintă în revistă a vieții lui Marius Mircu, completată de o încadrare geografică, dar și socio-politică, necesare contextualizării anumitor informații legate de activitatea omului de litere. De asemenea, capitolul analizează dubla identitate culturală a lui Marius Mircu. Un loc aparte în biografia lui Marius Mircu l-au ocupat pseudonimele utilizate pentru semnarea articolelor. Un subcapitol este dedicat activității de traducător.

Capitolul al II-lea reprezintă o trecere în revistă a debutului publicistic al lui Marius Mircu, analizând activitatea publicistică a lui Marius Mircu, corespondent local al revistei *Cinema*, ziarului *Dimineața* și *Curierul israelit*.

Capitolul al III-lea ne aduce aproape de lumea copilăriei. Adaptându-se fără probleme unui stil publicistic considerat dificil, Marius Mircu a identificat cele mai potrivite teme menite să dezvolte nu doar caracterul, ci și imaginația și vocabularul copiilor. Publicistica pentru copii se concretizează în articole publicate în *Universul copiilor*, *Curentul pentru copii și tineret*, *Dimineața copiilor*, *Licurici*, *Jurnalul copiilor* și *Pionierul*, dar și în volume precum *Povestea minunată a lui Shirley Temple* (1938), *Albumul Shirley Temple* (1938), *Rango, prietenul oamenilor* (sub semnătura lui G. M. Vlădescu, 1938), *Despre câțiva copii* (1942), *Bingo. Povestiri din junglă* (1945), *Povestea unui copil din zilele noastre* (1947) și *Răscoala din junglă* (1947).

Capitolul al IV-lea este dedicat reportajelor de călătorie (din țară și străinătate), care se numără printre cele mai frumoase scrieri ale autorului. Acest capitol ne oferă o dublă perspectivă asupra activității gazetarului. Perioada interbelică coincide cu cea a anilor maturizării intelectuale și profesionale a lui Marius Mircu, care, dintr-un foarte tânăr corespondent local, se transformă într-un jurnalist de marcă. Influențat de tendințele presei franceze, Marius Mircu a îmbracat haina călătorului pentru a-și încânta cititorii, adulți și copii, cu aventurile din cele mai exotice colțuri ale lumii. Caruselul în care se urcase jurnalistul, pus în mișcare de spiritul creator al acestuia, dar și de evenimentele istorice, ne poartă spre tărâmurî îndepărtate și fascinante prin intermediul reportajelor publicate în *Ziarul științelor și al călătoriilor*, *Adevărul literar și artistic*, *Universul copiilor*, *Curentul pentru copii și tineret*, *Vremea*, *Gazeta* și *Reporter*. Capitolul include

și o trecere în revistă a volumelor dedicate reportajelor de călătorie (*N-am descoperit America! și Atlantinia*).

Capitolul al V-lea, consacrat romanelor-reportaj, un gen la modă în epocă, analizează două dintre volumele de debut ale lui Marius Mircu, *Amintirile unei studente* și *Extraordinara odisee a reporterilor și câteva figuri de ziariști și de scriitori*. Primul volum ne oferă o perspectivă asupra învățământului universitar din perioada interbelică, iar cel de-al doilea ne invită în culisele presei, scriitorul analizând meseria de reporter și creionând portretele câtorva dintre reprezentanții genului.

Capitolul al VI-lea se concentrează asupra pogromurilor care au avut loc în România în perioada 1940-1942 la Dorohoi, București, Iași, Basarabia și în Bucovina. Scrise imediat după producerea evenimentelor, în baza documentării directe (cum este cazul rebeliunii legionare de la București și a pogromului de la Iași) sau a informațiilor primite de la martori oculari, volumele lui Marius Mircu umanizează evenimentele, le dau viață, prezențele dominante fiind oamenii și suferința lor. Spre deosebire de volumele științifice, cărțile lui Marius Mircu aduc în prim plan oamenii. Volumele dedicate pogromurilor – *Pogromul de la Iași* (1944), *Pogromurile din Bucovina și Dorohoi* (1945) și *Pogromul din Basarabia și alte întâmplări* (1947), *Ce s-a întâmplat cu evreii în România. Câte ceva despre masacrarea lor morală și fizică* (vol. I, 1996), *Ce s-a întâmplat cu evreii în și din România. Prigoana cea mare* (vol. al II-lea, 1996), *Ce s-a întâmplat cu evreii în și din România. O altă față a prigoanei* (vol. al III-lea, 1997) și *Oameni de omenie în vremuri de neomenie* (1996) – reprezintă documente istorice de o neprețuită valoare, care ilustrează momente tulburătoare din istoria națională, pe care Marius Mircu le transpune în volume într-un stil ironic, ascunzându-se în spatele acestuia pentru a-și masca adevăratele sentimente și trăiri.

Capitolul al VII-lea se focalizează asupra anilor comunismului, selecția noastră incluzând colaborările jurnalistului la 14 periodice, dintre care două aparținând comunității evreiești: *Victoria* (1944-1946), *Răspântia* (1945), *Viața evreească* (1946), *Unirea* (1945-1947), *Națiunea* (1946-1947), *Licurici*, *Jurnalul copiilor* (1947-1949), *Pionierul* (1949-1950), *Universul* (1950), *Viața Capitalei* (1950-1951), *Filatelia* (1956-1969), *Informația Bucureștiului* (1958-1959), *Rebus* (1960) și *Revista cultului mozaic*

(1968-1973). Perioada este marcată de două particularități. Pentru prima dată, jurnalistul va semna articole propagandistice susținând ideologia comunistă și reformele implementate de partid. Bucurându-se de libertatea de exprimare a primilor ani ai regimului comunist, jurnalistul va publica o serie de informații inedite legate de istoria comunității evreiești, de Cimitirul „Filantropia”, dar și de Holocaustul care avusese loc cu doar câțiva ani în urmă. Gazetarul a fost nevoit să își adapteze stilul cerințelor momentului, atât din punct de vedere tematic, cât și al limbajului. Caracteristicile presei din timpul regimului comunist, care și-au pus amprenta asupra scrisului lui Marius Mircu sunt evidente în această perioadă de creație. Studiul nostru include și perioada de după excluderea din partid a omului de cultură, când acesta și-a concentrat energia și entuziasmul creator în domeniul literar, publicând opt volume: *Drama unui umorist* (Haifa, 1973), *Trimis special. Din amintirile unui ziarist* (Editura Cartea Românească, București, 1974), *Șapte momente* (Haifa, Editura Glob, 1977), *Alte șapte momente* (Haifa, Editura Glob, 1978), *Croitorul din Back* (Editura Cartea Românească, București, ediția I, 1979), *M-am născut reporter!* (Editura Cartea Românească, București, ediția I, 1981), *Încă șapte momente* (Haifa, Editura Glob, 1981), *Tot șapte momente* (Haifa, Editura Glob, 1983).

Capitolul al VIII-lea cuprinde prezentarea activității publicistice a lui Marius Mircu din Israel (1987-2008), care s-a axat, în special, pe scrierea de volume, autorul publicând nu mai puțin de 23 de cărți, majoritatea reconstituind imaginea comunității evreiești din România, o istorie a parcursului acesteia, prin care scriitorul evidențiază tangențial și contribuția la dezvoltarea României. Amintim aici *Croitorul din Back* (1988), *Iar o dată șapte momente* (1988), *Numai oamenii norocoși au noroc* (1989), *Ultimele șapte momente* (1989), *Dosar Ana Pauker* (1991, ediția I și a II-a), *Alte ultime șapte momente* (1992), *Șapte buclucuri de scriitor* (1993), *Treizeci și șase de stâlpi ai lumii* (1994), *Oameni de omenie în vremuri de neomenie* (1996), *Ce s-a întâmplat cu evreii din România* (1996, vol. I și al II-lea, respectiv 1997, vol. al III-lea), *Boroboațe de sărbători* (2000), *La noi, la Bacău...* (2000), *Strălucitul meu secol blestemat* (2000), *Uite așa se petrecea atunci* (2001), *Am visat că sunt scriitor* (2002), *Idișul cântă și încântă* (2003), *Povestea presei evreiești din România. Povestea evreilor din România* (2003) și *Cele 60 de cărți ale mele* (2005). Deoarece majoritatea volumelor au fost analizate în

capitolele precedente, vom prezenta trei dintre cărțile lui Marius Mircu în Israel: *Am visat că sunt scriitor* (2002), *Povestea presei evreiești din România. Povestea evreilor din România* (2003) și *Cele 60 de cărți ale mele* (2005).

Capitolul al IX-lea se concentrează asupra imaginii comunității evreiești din România, Marius Mircu depunând eforturi susținute nu numai pentru păstrarea memoriei, tradițiilor și obiceiurilor, ci și pentru o apropiere între români și evrei. Scrise în limba română, volumele devin o punte de legătură între trecut și prezent, dar și între români și evrei. Volumele dedicate acestei teme transmit dragostea autorului pentru comunitatea căreia îi aparține. Dintre cărțile care se încadrează în această categorie ne vom opri atenția pe parcursul capitolului asupra următoarelor: *Boroboațe de sărbători* (2000), *Un cimitir plin de viață: Filantropia. Pantheonul evreilor din România* (2001) și *Iar o dată șapte momente din istoria evreilor din România* (1988). Instantanee ale vieții comunității evreiești se regăsesc și în volume precum *M-am născut reporter!* (1981), *Croiturul din Back* (1979), lucrările dedicate pogromurilor, *Idișul cântă și încântă* (2003) și *Treizeci și șase de stâlpi ai lumii* (1994). O parte din capitolele volumelor menționate au văzut inițial lumina tiparului pe durata colaborării reporterului la *Adam, Ziarul științelor și al călătoriilor*, *Revista cultului mozaic* și *Minimum*.

Capitolul al X-lea își propune să ne dezvăluie o altă latură a personalității lui Marius Mircu, care a fost pasionat, încă din adolescență, de biografiile oamenilor celebri. Din acest punct de vedere, scriitorul a fost un biograf de excepție, aducând în prim-plan o galerie de elită a culturii mondiale și naționale, oameni deosebiți, pe care acesta i-a considerat modele de viață. În ceea ce privește personalitățile naționale, Marius Mircu are curajul de a include în rândul oamenilor meritorii și personalități controversate din viața politică sau culturală. Amintim aici cele cinci ediții ale volumului dedicat Anei Pauker. Concentrându-se asupra vieții private a liderei comuniste, omul de litere încearcă să schițeze o imagine frumoasă a celei a cărei contribuție la implementarea unuia dintre cele mai odioase regimuri politice din România a fost decisivă. Urmărind să prezentăm o imagine cât mai apropiată de adevăr a liderei comuniste, am completat perspectiva lui Marius Mircu cu o serie de informații incluse în alte volume științifice și documente de arhivă. Este necesar să precizăm că scriitorul nu și-a propus să realizeze o carte conform rigorilor științifice, volumul fiind redactat într-un stil gazetăresc.

Capitolul al XI-lea tratează romanele biografice ale lui Marius Mircu, *M-am născut reporter* (1981, ediția I și 1998, ediția a II-a) și *Croitorul din Back* (1979, ediția I, respectiv, ediția a II-a).

Capitolul al XII-lea, *Efigie în postumitate*, prezintă reflectarea activității publicistice a omului de cultură în operele cercetătorilor și ale istoricilor, dar și în presă.

Ultimul capitol prezintă concluziile studiului nostru.

Lucrarea aprofundează studiul operei lui Marius Mircu, nota de noutate și de originalitate constând în realizarea unei cercetări analitice a textelor publicate de jurnalist, racordată la o bibliografie. Cercetarea noastră aduce o serie de elemente de noutate, cel mai important fiind chiar publicistica omului de cultură. Este vorba despre un domeniu necercetat, necunoscut publicului larg sau specialiștilor. O altă notă de originalitate constă în identificarea și clasificarea articolelor pe teme și idei, precum și realizarea unor statistici a articolelor publicate în fiecare periodic. De asemenea, rezultatele studiului nostru adaugă un plus de obiectivitate volumului biografic *M-am născut reporter!* și colecției de informații *Marius Mircu văzut de...* Cercetarea noastră aduce un alt element novator prin identificarea perioadelor și a importanței colaborărilor jurnalistului la diverse publicații. Marius Mircu ne oferă detaliile cu privire la colaborările sale, însă nu întotdeauna precizează anul sau, în unele cazuri, are tendința de a fi subiectiv în ceea ce privește activitatea sa. Demersul nostru urmărește cu atenție toate aceste aspecte, sesizând atunci când este cazul orice derapaj. Pe parcursul lucrării vom semnală, și acesta este un alt element de originalitate, ori de câte ori jurnalistul își va republica, integral sau parțial, articolele, fie în diferite periodice, fie în volume.

Documentarea minuțioasă ne-a condus la identificarea unor pseudonime pe care Marius Mircu le-a utilizat și care nu sunt precizate în niciuna dintre surse, ceea ce adaugă încă un element de originalitate cercetării noastre. Nu în ultimul rând, dorim să facem referire la un capitol aparte, cel dedicat presei pentru copii, care reunește o serie de particularități ale acestui gen publicistic.

Marius Mircu a scris pentru oameni, dragostea acestuia pentru viață fiind impregnată în fiecare rând așternut pe hârtie. Efervescența creatoare s-a concretizat în colaborările pe care le-a avut la cele peste 100 de periodice la care a publicat și în

volume. A iubit România, care i-a fost casă în perioadele cele mai dificile, dar și cele mai frumoase din viață, aici atingând maturitatea intelectuală și profesională. A zâmbit, a plâns, a fost apreciat, pentru ca ulterior să fie marginalizat, a elogiat, dar a și criticat aspru realitățile pe care le considera nepotrivite, fiind creatorul unui tablou complex al societății românești și, în același timp, cel care a cunoscut și a lăsat moștenire generațiilor viitoare o imagine detaliată asupra istoriei comunității evreiești din România. Spre deosebire de alți reprezentanți ai intelectualității românești a avut tăria de caracter de a-și asuma deciziile pe care le-a luat pe parcursul carierei, vorbindu-ne onest despre sentimentele și rațiunile care l-au determinat să se implice activ în perioada de început a comunismului.

În tot ceea ce a scris, Marius Mircu a ținut cont de publicul căruia i se adresa, de interesele, nevoile și cultura acestuia, considerând că rolul lui era mai mult decât acela al unui simplu intermediar între evenimente și audiență. Reporterul era conștient de faptul că cititorul era cel care evalua în final calitatea cărților sau a articolelor. Scrisul lui era menit să determine o schimbare, să mobilizeze conștiințe, să educe și să dezvolte spiritul creator. Scrisul lui este spumos, aromat asemeni unui coniac vechi, ale cărui note le descoperi pe măsură ce îl savurezi. Jurnalistul reușește să ridice la nivel de artă câteva dintre armele pe care limba română le pune la dispoziția literaților. Două dintre acestea sunt ironia și umorul, care pot fi întâlnite separat sau împreună. Atât ironia, cât și umorul aveau puterea de a accentua mesajul. Marius Mircu a învățat să își dozeze ironia, astfel încât aceasta să nu blocheze niciodată înțelegerea mesajului. Uneori, atunci când personajul principal era chiar scriitorul, ironia se transformă în autoironie.

În ceea ce privește temele abordate, acestea au variat de-a lungul timpului, ele adaptându-se contextului social, politic și istoric. Un prim criteriu ar putea fi locul de desfășurare al evenimentelor, distingându-se două categorii: interne și externe. Cele mai numeroase sunt articolele legate de situația internă. Un alt principiu în funcție de care putem împărți temele este cel temporal: evenimente care avuseseră loc în trecut și cele de actualitate. Următoarea împărțire a articolelor are în vedere natura temei abordate – socială, economică și politică. Pentru fiecare dintre cele trei categorii identificăm subcategorii. Marius Mircu a fost preocupat de educație, cultură, loisir, infrastructură, mica infraționalitate, turism, istorie, presa românească și instantanee din viața

comunității evreiești. În funcție de orientarea periodicului, gazetarul a abordat una sau mai multe dintre temele menționate, existând totuși o înclinație către cele cu implicații sociale. Spre deosebire de articolele de presă, unde Marius Mircu abordează teme diferite, asumându-și cel mai adesea rolul de justițiar, în cărți, tema principală este cea a comunității evreiești. Lectura cărților aduce cel puțin un beneficiu fiecărui cititor. Pentru evrei, care au trăit în locurile descrise de Marius Mircu, cărțile reprezintă o întoarcere în trecut, posibilitatea de a rememora anii copilăriei, bucuriile și dificultățile vieții evreilor din perioada interbelică sau a celui de-al Doilea Război Mondial. Pentru restul cititorilor, cărțile reprezintă o frumoasă și plăcută sursă de documentare, prezentând istoria zbuciumată a unei comunități, relațiile interumane, dar și obiceiurile și tradițiile. Volumele pot fi considerate surse de documentare pentru istorici, etnografi sau sociologi. Cititorul dornic să descopere universul comunității evreiești sau farmecul târgurilor din Moldova are ocazia de a se delecta cu volumele scriitorului.

Textele lui Marius Mircu pot fi grupate în trei genuri jurnalistice: articolul, reportajul și ancheta. Indiferent de genul abordat, Marius Mircu acorda o atenție deosebită documentării, pe care o făcea personal, preferând să transpună în știre informații la care asistase în calitate de martor.

Din punct de vedere tematic, articolele au fluctuat în funcție de perioada în care au fost scrise. Dacă în perioada interbelică, jurnalistul s-a concentrat pe reportaje de călătorie, educație și cultură, probleme sociale, criminalitate, după instaurarea la putere a comuniștilor va publica o serie de materiale propagandistice, se va concentra pe imaginea comunității evreiești. Rămân constante temele legate de infrastructură, educație, cultură și loisir. În cea de-a treia perioadă (după stabilirea în Israel), Marius Mircu realizează o serie de articole legate de presa evreiască, dar și de problematica limbii române. În ceea ce privește volumele, se remarcă trei perioade: de debut (1932-1942, literatura pentru copii și reportaje de călătorie), 1944-1987 (problematica Holocaustului, literatura pentru copii), respectiv 1988-2008 (imaginea comunității evreiești, Holocaust și romanele memorialistice).

Volumele lui Marius Mircu, exceptând *M-am născut reporter!*, *Croitorul din Back* și *Peste cincizeci de ani*, se apropie mai mult de stilul jurnalist, de reportaj. În volume, autorul nu acordă importanță rigorii științifice, nementionând sursele exacte

atunci când citează alți autori sau din periodice sau când reproduce fragmente din operele altor scriitori.

Marius Mircu s-a născut reporter, lăsându-ne moștenire o parte din sufletul său. Pentru dedicația și profesionalismul său, el poate fi privit ca un exemplu pentru orice tânăr aflat la început de carieră.